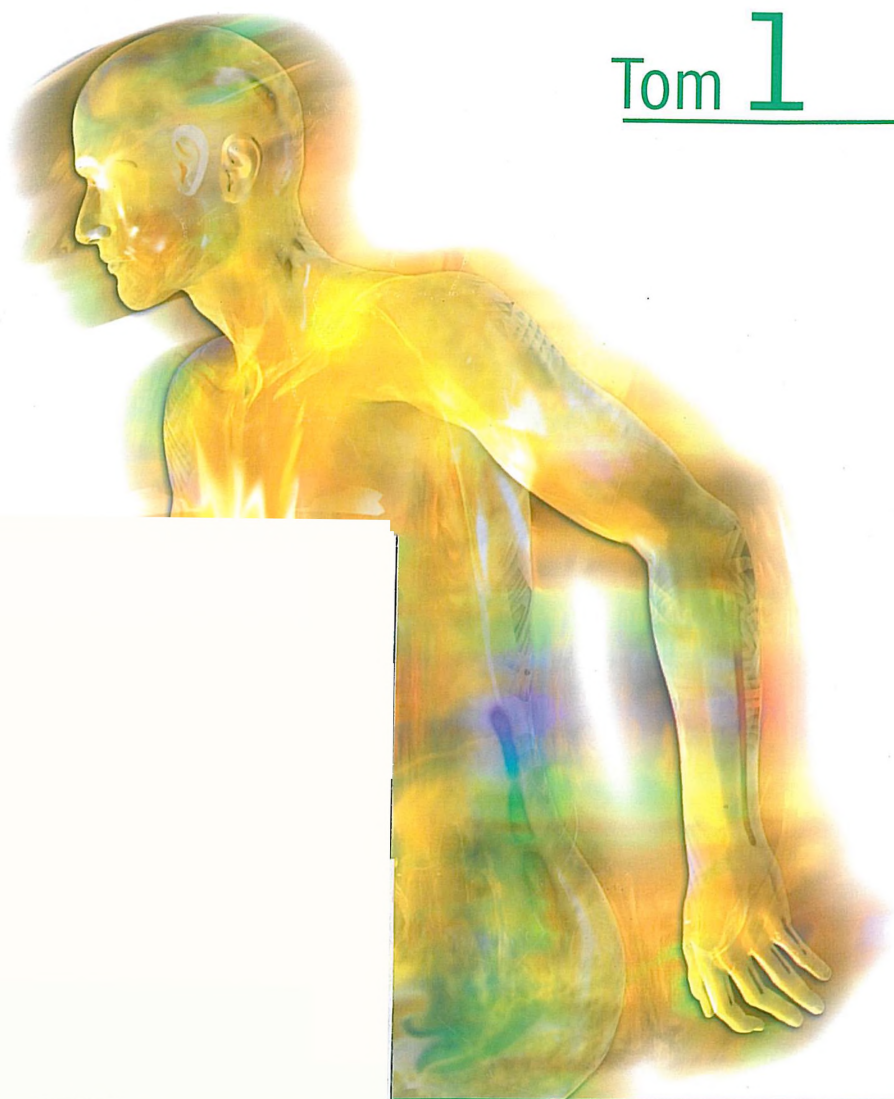

Tom 1

REHABILITACJA MEDYCZNA

POD REDAKCJĄ ANDRZEJA KWOLKA

WYDANIE DRUGIE

Rehabilitacja medyczna

*Pod redakcją
Andrzeja Kwolka*

Tom I

Podstawowa wiedza o rehabilitacji

*Podstawy anatomiczne i fizjologiczne
fizjoterapii oraz rehabilitacji medycznej*

Ocena kliniczna i funkcjonalna poszczególnych układów

Metody terapeutyczne w rehabilitacji

Wydanie drugie

*Elsevier
Urban & Partner
Wrocław*

Spis treści

Przedmowa do wydania drugiego XI

Autorzy rozdziałów XIII

1. Podstawowa wiedza o rehabilitacji 1

1.1. Historia rehabilitacji na świecie i w Polsce 1

Bogumił Przeźdździak

1.2. Niepełnosprawność i proces rehabilitacji 15

1.2.1. Medycyna i rehabilitacja 15

Andrzej Kwolek

1.2.2. Wybrane zagadnienia demograficzne i epidemiologiczne 17

Jan Czernicki, Jolanta Krukowska

1.2.3. Bariery rehabilitacji 30

Andrzej Kwolek

1.3. Rehabilitacja medyczna i fizjoterapia 34

1.3.1. Charakterystyka ogólna specjalności 34

Andrzej Kwolek

1.3.2. Cechy szczególne specjalności 34

Andrzej Kwolek

1.3.3. Zadania rehabilitacji medycznej 36

Andrzej Kwolek

1.3.4. Praca w zespole rehabilitacyjnym 37

Andrzej Kwolek

1.3.5. Etyka w rehabilitacji 40

Ks. Andrzej Garbarz

1.4. Rola specjalisty w rehabilitacji medycznej i fizjoterapii 48

1.4.1. Rehabilitacja wśród specjalności medycznych 48

Andrzej Kwolek

1.4.2. Rehabilitacja psychiczna 50

Jan Tylka

1.4.3. Rehabilitacja zawodowa i społeczna 75

Grażyna Cywińska-Wasilewska

- 1.5. Organizacja rehabilitacji w Polsce 91
  - 1.5.1. Ustawodawstwo dotyczące osób niepełnosprawnych 91
Andrzej Kwolek
  - 1.5.2. Kształcenie specjalistów na potrzeby rehabilitacji 94
Andrzej Kwolek
  - 1.5.3. Poziomy referencyjności w rehabilitacji 97
Andrzej Kwolek
  - 1.5.4. Psychologia rehabilitacyjna 99
Tadeusz Gałkowski
  - 1.5.5. Organizacje pozarządowe 111
Leonard Januszko
  - 1.5.6. Rehabilitacja w prewencji rentowej w ubezpieczeniach społecznych 115
Anna Wilmowska-Pietruszyńska
  - 1.5.7. Nadzór specjalistyczny w rehabilitacji medycznej 122
Andrzej Kwolek
- 2. Podstawy anatomiczne i fizjologiczne fizjoterapii i rehabilitacji medycznej 125
  - 2.1. Podstawy fizyczne i biofizyczne elektroterapii 125
Zenon S. Mnich, Anna Kostrzewska, Ewa Czyżewska
    - 2.1.1. Właściwości elektryczne tkanek 125
    - 2.1.2. Impedancja ciała człowieka i poszczególnych jego elementów przy różnych prądach w różnych warunkach pomiaru 130
    - 2.1.3. Działanie prądu na organizm żywy 137
    - 2.1.4. Prądy małej częstotliwości stosowane w fizykoterapii 142
    - 2.1.5. Elektrostymulacje 149
    - 2.1.6. Wrażenia czuciowe spowodowane stymulacją prądem 153
  - 2.2. Lokomocja człowieka 159
Aleksander Kabsch
    - 2.2.1. Charakterystyka chodu normalnego 159
    - 2.2.2. Metody i techniki badania chodu dla celów klinicznych 162
  - 2.3. Neurofizjologia kliniczna 170
Ryszard Kinałski
    - 2.3.1. Podstawy neurofizjologii klinicznej 173
    - 2.3.2. Układ nerwowy somatyczny 173
    - 2.3.3. Układ nerwowy autonomiczny 210
    - 2.3.4. Metody badań 212
    - 2.3.5. Bionika i neuroobrazowanie 219

3. Ocena kliniczna i funkcjonalna poszczególnych układów 227

- 3.1. Charakterystyka wysiłków fizycznych w rehabilitacji 227
Aleksander Ronikier
  - 3.1.1. Wysiłki o charakterze beztlenowym (szybkościowe) 227
  - 3.1.2. Wysiłki o charakterze tlenowym (wytrzymałościowym) 229
- 3.2. Badanie neurologiczne 236
Andrzej Kwolek
  - 3.2.1. Uwagi wstępne 236
  - 3.2.2. Badanie kończyn górnych i dolnych oraz tułowia 239
- 3.3. Badanie i ocena funkcjonalna układu krążenia 243
Aleksander Ronikier
- 3.4. Badanie i ocena funkcjonalna układu oddechowego 251
Aleksander Ronikier
- 3.5. Ocena kliniczna i funkcjonalna układu ruchu 256
Aleksander Ronikier
  - 3.5.1. Ocena kliniczna i funkcjonalna układu ruchu 256
  - 3.5.2. Metody pomiaru siły mięśniowej 260
  - 3.5.3. Analiza funkcjonalna chodu 261
- 3.6. Fizjologia i patologia wysiłku fizycznego 266
Aleksander Ronikier
- 3.7. Diagnoza neuropsychologiczna – zastosowanie w praktyce klinicznej 275
Anna Herzyk
  - 3.7.1. Cele i rodzaje diagnozy neuropsychologicznej 276
  - 3.7.2. Ogólna charakterystyka przedmiotu diagnozy neuropsychologicznej 278
  - 3.7.3. Warunki i przebieg procesu diagnozowania w neuropsychologii 288
  - 3.7.4. Przebieg i procedury diagnozy neuropsychologicznej 290
  - 3.7.5. Zakończenie 296
- 3.8. Metody klinimetryczne 298
Aleksander Ronikier
  - 3.8.1. Klasyfikacja niepełnosprawności 298
  - 3.8.2. Rodzaje diagnostyki rehabilitacyjnej 313
- 3.9. Metodologia badań klinicznych 319
Joanna Glück
  - 3.9.1. Klasyfikacja badań klinicznych 319
  - 3.9.2. Założenia medycyny opartej na faktach (*evidence-based medicine*) 325
  - 3.9.3. Zagadnienia etyczne związane z badaniami naukowymi 326
  - 3.9.4. Zasady przygotowywania rękopisów do publikacji 328
  - 3.9.5. Zasady oceny czasopism i dorobku naukowego 330

3.10. Ocena skuteczności leków 333*Jacek Sptawinski, Jerzy Kuźniar, Witold Bojar***3.10.1. Uwagi wstępne 333****3.10.2. Leczenie skuteczne 335****3.10.3. Badanie kliniczne leku 338****3.10.4. Zasady etyczne 340****3.10.5. Rodzaje prób konfirmujących 341****3.10.6. Od próby „t – nie gorszy” do próby przewagi 347****3.10.7. Komentarz 348****4. Metody terapeutyczne w rehabilitacji 351****4.1. Fizykoterapia 351***Włodzisław Kuliński***4.1.1. Światłolecznictwo 351****4.1.2. Laseroterapia 358****4.1.3. Elektroterapia 374****4.1.4. Prądy wielkiej częstotliwości 395****4.1.5. Pola magnetyczne małej częstotliwości 398****4.1.6. Ultradźwięki 401****4.1.7. Termoterapia 403****4.1.8. Masaż 407****4.2. Kinezyterapia 412****4.2.1. Ćwiczenia lecznicze 412***Marek Woźniowski***4.2.2. Wybrane metody kinezyterapeutyczne 423***Miroslaw Dębski***4.3. Medycyna manualna 443***Jerzy Stodolny***4.3.1. Pojęcie medycyny manualnej 443****4.3.2. Choroba przeciążeniowa 444****4.3.3. Medycyna manualna, jej zakres i miejsce
w leczeniu chorób narządu ruchu 450****4.3.4. Rodzaje zaburzeń czynnościowych narządu ruchu 454****4.3.5. Leczenie manualne zaburzeń czynnościowych 472****4.3.6. Wybrane kliniczne zespoły zaburzeń czynnościowych 487****4.4. Terapia zajęciowa 497***Grażyna Cywińska-Wasilewska***4.4.1. Rola terapii zajęciowej w procesie kompleksowej rehabilitacji 497****4.4.2. Środki stosowane w terapii zajęciowej – rodzaje terapii 499**

- 4.4.3. Nauka podstawowych czynności z zakresu samoobsługi 502
- 4.4.4. Terapia zajęciowa dzieci 503
- 4.4.5. Warsztaty terapii zajęciowej 504
- 4.5. Balneoterapia 506
  - Włodzisław Kuliński*
  - 4.5.1. Lecznicze wody mineralne 506
  - 4.5.2. Kąpiele lecznicze 509
  - 4.5.3. Podstawy peloidoterapii 513
  - 4.5.4. Klimatoterapia 515
  - 4.5.5. Hydroterapia 518
  - 4.5.6. Zadania lecznictwa uzdrowiskowego 522
- 4.6. Neuropsychologiczna terapia zaburzeń językowych o etiologii organicznej 531
  - Anna Herzyk*
  - 4.6.1. Obraz kliniczny zaburzeń mowy w afazji 533
  - 4.6.2. Proces terapii pacjenta z afazją 534
  - 4.6.3. Kompleksowe modele terapii osób z afazją 543
  - 4.6.4. Problemy oceny wyników terapii afazji 547
  - 4.6.5. Czynniki warunkujące efektywność terapii 549
  - 4.6.6. Problemy terapii pragmatycznych zaburzeń mowy u pacjentów z uszkodzeniami prawej półkuli 550
  - 4.6.7. Zakończenie 553
- 4.7. Zaopatrzenie ortopedyczne 555
  - Stawomir Snela*
  - 4.7.1. Zaopatrzenie protezowe 555
  - 4.7.2. Aparaty i ortezy 559
  - 4.7.3. Środki pomocnicze 565
- 4.8. Terapia sztuką i przez sztukę 568
  - Bożena Grochmal-Bach*
  - 4.8.1. Wstęp 568
  - 4.8.2. Rehabilitacja a dzieło sztuki 569
  - 4.8.3. Ekspresja plastyczna 572
  - 4.8.4. Oddziaływanie muzyką 573
  - 4.8.5. Biblioterapia 575
  - 4.8.6. Ćwiczenia relaksowo-koncentrujące w rehabilitacji 576
  - 4.8.7. Terapia kreatywna 577
  - 4.8.8. Praktyczne zastosowanie terapii przez sztukę 579
- 4.9. Integracja i reintegracja osób niepełnosprawnych 581
  - Bożena Grochmal-Bach*
  - 4.9.1. Wstęp 581

- 4.9.2. Formy integracji **581**
- 4.9.3. Społeczny kontekst przebiegu integracji **582**
- 4.9.4. Postawy otoczenia wobec osób niepełnosprawnych **583**
- 4.9.5. Rehabilitacja kompleksowa jako podstawa integracji **584**

Skorowidz **587**